Nᴇʀ 148

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 10 *Grudnia v. s.* 1823 *Roku.*

Wiadomości Krajowe.

Wilno.

Ostatniego czwartku, d. 6 t. m., jako w dzień imienin Jego Cesarskiey Wysokości, Wielkiego Xiążęcia Jegomości, Mikołaja Pawłowicza, zrana odprawiło się uroczyste nabożeństwo i śpiewane było *Te Deum laudamus*, oraz wznoszone były modły do Naywyższego, o długie i szczęśliwe panowanie Cesarza Jegomości i całego Nayjaśnieyszego Domu. Urzędnicy woyskowi i cywilni, oraz Marszałkowie, gubernialny i powiatowi, Delegaci na elekcye i obywatele licznie zgromadzeni, tudzież urzędy mieskie z cechami rzemieślniczemi znaydowali się na tem nabożeństwie, a potym złożyli hołd swego uszanowania JW. Jenerałowi Wojennemu Gubernatorowi Litewskiemu i JW. Radcy Taynemu, Senatorowi Państwa, *Nowosilcowemu*. Wieczorem miasto było oświecone.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest dnia 30 listopada.

Jego Królewska Wysokość Xiążę *Oranii* we wtorek rano przybył do tuteyszey stolicy. (*C. I.*)

Przez Naywyższy Dyplomat, datowany w *Carskiem Siele* dnia 2 listopada, Miński Gubernator Cywilny, Radca Stanu, *Giecewicz*, nayłaskawiey mianowany kawalerem orderu ś. *Anny* 1szey klassy: (*R. I.*)

Przez Naywyższy Ukaz Jego Cesarskiey Mości do Rządzącego Senatu, pod dniem 24 listopada, Urzędnik ministeryum skarbu do osobnych poleceń, Radca Kollegialny, *Bobiatyński*, nayłaskawiey mianowany Wice-Gubernatorem Wileńskim. (*G. S.*)

Kurs sankt-petersburski d. 23 listopada: dukat hollen. nowy 11 r. 45 kop.. Zmiana złota 2 r. kop. 90. Zmiana srebra 2 r. 75 kop.

Nieustający dochod kommissyi umorzenia długow:

6% assygnacyami	— — 100 —	procentow
6% brzęczącą monetą	— —	
5% takąż	— — — — 87⅗	

Królestwo Polskie.

Warszawa dnia 13 grudnia.

Dnia 11 b. m. w południe rozstał się z tym światem JW. Ignacy *Czyżewski*, Senator Królestwa Polskiego, Biskup Augustowski. Zgon tego znakomitego męża zasmucił mocno całe duchowieństwo, przyjaciół, i tych nawet, którzy zblizka nie byli świadkami jego cnot rzadkich.

Kielce dnia 4 grudnia.

W dniu dzisieyszym korpus królewsko-górniczy obchodził uroczystość doroczną patronki swey ś. *Barbary*, w stolicy Województwa Krakowskiego, mieście *Kielcach*, z zupełną okazałością, przy którey nastąpiło poświęcenie chorągwi tegoż korpusu. Oddziały tego korpusu, w bliskości miasta *Kielc* konsystujące, zgromadziwszy się do tey stolicy, wystąpiły w paradzie, i udały się do kościoła kollegialnego o godzinie 10 rano, gdzie oraz obecna rada obywatelska, skład kommissyi wojewódzkiey i inne magistratury znaydowały się. Poświęcenie chorągwi nastąpiło przed nabożeństwem, podług obrządku religiynego, w czasie którego, JW. *Ullman*, dyrektor główney dyrekcyi górniczey, wystawił w mowie swey prawdziwe uczucia łaskawości i dobroczynności Naszego Naylepszego z Monarchów. Przytém korpus rzeczony zobowiązał: *a*) do posłuszeństwa i wierności Nayjaśnieyszemu Panu, *b*) do niezmordowaney usługi krajowey, *c*) do wytrwałości i niewzruszoney staranności o dobro kraju, nakoniec *d*) do odwagi i niewruszoney stałości w niebezpieczeństwach. Poczém wykrzyknięto potrzykroć: Niech żyje Cesarz i Król!— *Glück auf!*— Po nabożeństwie wystąpiła parada na rynek miasta i powtórnie trzykroć okrzyknęła: Niech żyje Cesarz i Król!—*Glück auf!* Poczém obecna rada obywatelska, skład kommissyi wojewódzkiey, magistratury mieyscowe i oficerowie korpusu górniczego, zaproszone zostały przez JW. Dyrektora na ucztę, w czasie którey spełniano toasty za zdrowie Naszego Nayukochańszego Monarchy. Dzień ten nayuprzeymiey na zabawie wieczorney u JW. Dyrektora zakończonym został.

Austrya.

Wiedeń dnia 1 grudnia.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

W dniach 29 i 30 z. m. jako w wigiliją i w uroczystość ś. *Jędrzeja* Apostoła, patrona orderu złotego Runa, N. Cesarz Jmć postanowił odprawić obchód według przepisów statutowych: I tak d. 29 listopada odbyła się kapituła orderowa, a nazajutrz było pasowanie na rycerzy, wykonanie przysięgi i obiad.

Prussy.

Berlin dnia 6 grudnia

(*z Gazety Warszawskiey.*)

W dzień wjazdu małżonki Królewica naszego następcy tronu do tuteyszey stolicy, N. Monarcha czekał na nią w zamku przy weyściu do sali szwaycarskiey, a potém prowadził ją przez sale, gdzie pierwsze władze krajowe i znakomitsze osoby stanu szlacheckiego, licznie zebrane były. Przechodząc Król Jmć, spostrzegł Xiężnę *Blücher*, stanął, i ze wszystkich obecnych ją tylko stawił przed Królewicówną, która ją uściskała.

Z powodu ślubu Królewica następcy tronu naszego z Królewną Bawarską *Elżbietą*, jenerał *Rechberg*, poseł bawarski przy dworze tuteyszym, dał wczora świetny bal i wieczerzę, które Monarcha nasz z całą rodziną obecnością swoją zaszczycić raczył, i na które przeszło 600 osób było zaproszonych.

Z różnych miast kraju naszego nadchodzą wiadomości o uroczystościach z powodu wzmiankowanego ślubu. W *Poznaniu* dnia 29 z. m. po mszy ś. odprawioney przez JW. JX. *Miaskowskiego*, proboszcza metropolitalnego, JW. Arcy biskup gnieźnieński i poznański, intonował hymn ś. *Ambrożego*. Wieczorem całe miasto oświecono, a bal w pokojach Xięztwa Ichmość Namiestnikostwa, dosyć długo trwając wśród powszechney nayżywszey wesołości, zostawił pamięć mile spędzonego czasu. JO. Xiążę Namiestnik wzniósł toast za zdrowie Naydostoynieyszych nowożeńców. Na obchód

tey uroczystości zjechał do *Poznania* JO. Xiążę Ordynat *Sułkowski*, i wiele innych znakomitych obywateli.

Dnia 9. N. Król Jmć wydał d. 30 z. m. następujący rozkaz gabinetowy do magistratu i starszyzny miasta *Berlina*: „W uroczystościach podczas przyjęcia Królewicowey następczyny tronu, tak widocznie okazało się przywiązanie władz mieyskich, korporacyy, obywateli i różnych klass mieszkańców do Mnie i Królewskiego Mojego Domu, iż w tém przyjemny znayduję powód oświadczenia niniejszém szczególnego mojego zadowolenia i podziękowania za te dowody wierney przychylności.“

Gazety tuteysze ogłosiły rozkaz gabinetowy Królewski, wydany dnia 3 b. m. do Gubernatora i prezesa policyi, wyrażający, iż Monarcha z wielkim żalem dowiedział się, iż d. 28 z. m. na moście przy zbrojowni w natłoku 21 osób życie utraciło, a nieszczęście to przypisać jedynie potrzeba niekarności pospólstwa, gdyż most ten był tylko przeznaczony dla przejeżdżających pojazdów, a most zamkowy dla ludzi idących piechotą; tego zaś rozporządzenia nie zachowano, owszem straże postawione przy tym moście gwałtem odepchnięto, i jednego policyanta przez kobylice z mostu w wodę zrzucono. Po takiém doświadczeniu, upoważnia Monarcha straże i urzędników policyynych do odparcia siły siłą, i użycia broni przeciwko burzliwości tłoczącego się pospólstwa w podobnych zdarzeniach.

Hrabia *Dernall*, nadzwyczayny poseł i pełnomocny minister duński przy dworze hiszpańskim, wyjechał ztąd niedawno do *Paryża*.

Niemcy.

Od brzegow Menu dnia 1 grudnia.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Dyrekcya policyi w *Monachium* żądała od akademii umiejętności, aby dała zdanie swoje: czyli ogłoszona żegluga napowietrzna niejakiego *Wihmsperger* z *Salzburga* w balonie, na sposób *Montgolfiera* urządzonym, nie podlega niebezpieczeństwu. Odpowiedziała akademija, iż za to ręczyć nie może. *Wihmsperger* puścił się balonem, i raptownie spadając, wleciał w rzekę *Iserę*, z którey ratował się pływaniem.

Dnia 2. Dnia 21 z. m. po godzinie 9tey wieczorem dał się słyszeć podziemny huk w okolicy *Endingen*, w kraju badeńskim, a w 10 minut potém wstrzęsła się ziemia tak gwałtownie, iż szafki obaliły się, a zegarki i obrazy ze ścian pospadały. Dnia 23 z. m. o godzinie 6tey rano, i d. 24 o godzinie 1szey po północy, ponowił się ten wypadek.

Sektarzy fanatycznych, zwanych adamistami, którzy byli w niektórych okolicach Szwaycaryi, i zupełnie nago modlitwy swoje odprawiali, zaprowadzono do domu waryatów, gdy czynione im przełożenia okazały się bezskutecznemi.

Anglia.

Londyn dnia 28 listopada.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Na mieyscu zmarłego Pana *Grant* Pan *Iohn Mastermann* został obrany dyrektorem Kompanii Wschodnio-Indyyskiey.

Tuteysza gazeta ministeryalna *Goniec*, wystawując upadek handlu Hiszpanii, przypomina słowa filozofa chińskiego *Kouan-Tse*, które przed 2000 lat wyrzekł: *Te tylko pieniądze mogą kray zbogacać, które się przez handel zyskują.*

Ciągłe uzbrajanie okrętow w portach naszych, a mianowicie okrętu *Vincent* o 120 działach, na którym ma bydź Admirał, i który popłynie do *Lisbony*, sprawia domysł, iż rzeczone okręty zbiorą się przy uyściu rzeki *Tagus*, a ztamtąd udadzą się do Zachodnich Indyy i na morze śródziemne.

Będący w Irlandyi 77my półk ma popłynąć do Zachodnich Indyy, dokąd także (jak słychać) udadzą się 3 inne półki.

Xiążę Sasko-Weymarski udał się ztąd d. 22 b. m. na powrót do Niemiec. Tegoż dnia wieczorem zawaliły się tu 3 nowo stawiane domy; szczęściem nie było tam żadnego robotnika i nikt nie doznał szwanku.

Kilku dniami pierwiey, niż *Mina* przybył do *Plymouth*, półkownik angielski *Light*, który pod *Korunną* walczył za sprawę konstytucyonistów, został raniony.

Dnia 21 listopada doświadczono w szpitalu Guy, wynalezionego przez P. *Cooper* instrumentu do oczyszczenia żołądka, na psie, któremu dano jedną drachmę opium, a potem we 33 minut wypróżniono mu żołądek wspomnionym instrumentem. Zwierzę to, które zjadłszy truciznę, przez połowę już było zdechłém, natychmiast ozdrowiało i w kilka minut wesoło wyskakiwało.

Włochy.

Rzym dnia 19 listopada.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Onegday udał się Papież do sali konsystorskiey, gdzie z tronu miał w języku łacińskim mowę z podziękowaniem, i podał rozmaitych Prałatów na Arcy-biskupów i biskupów, a między innymi *Stanisława de Mathy* na biskupa chełmińskiego. Poprzysiągł nakoniec zachować bulle i ustawy Apostolskie.

Neapol dnia 26 października.

Od kilku dni woda zalała wsie i pola. W *Cicciano* kilku mieszkańców utraciło życie w wodzie lub przez zawalenie się domów.

Francya.

Paryż dnia 29 listopada.
(*z Gazety Warszawskiey.*)

Jenerał *Donnadieu* wydał d. 23 b. m. w główney swojey kwaterze w *Tours* rozkaz dzienny do woyska 4tey dywizyi, w którym z powodu przejazdu tamtędy Xięcia *Angoulême*, naczelnego wodza, przypomina żołnierzom, iż dzień ten jest dniem radośnym i uroczystym dla całego woyska.

Pierwszy batalion pierwszego półku gwardyi, przybył d. 25 b. m. do *Wersalu*. Mieszkańcy wyszli na jego spotkanie. Żołnierze byli nieco opaleni od słońca. Tłumy otaczały ich w kawiarniach, gdzie bohatyrskie swoje czyny opowiadali. Nie mogą dosyć wychwalić Xięcia naczelnego wodza. W następny wtorek przybędzie Oswobodziciel Hiszpanii do *Wersalu*, a cała ludność paryzka służyć mu będzie za straż.

Słychać, iż Jenerał *Guilleminot* ma bydź posłem naszym przy Porcie ottomańskiey.

Wychodzący w *Tuluzie* dziennik zawiera następujące wiadomości z Katalonii: „Dnia 8 listopada Jenerał *Mina* z całym swoim sztabem popłynął do Anglii. Część osady *Lerydy* zaymuje wyższą Katalonią; jeden półk stoi w *Olot*. Czwarty korpus woyska zaczął d. 12 b. m. wracać do Francyi. Słychać, iż należące do tego korpusu władze administracyyne przybędą w końcu bieżącego miesiąca do *Perpignan*. Dnia 15 b. m. posłano z *Perpignan* do *Barcellony* blisko 3 miliony franków. 300 żołnierzy z pierwszego korpusu, przychodzących do zdrowia, wysiadło w *Port-Vendres*, a w *Perpignan* zapowiedziano przybycie 800 chorych do łazaretów tamecznych.“

Nie wyszło jeszcze postanowienie królewskie względem zwołania izb, i ciągle dzienniki tuteysze wiodą z sobą spór o szkodliwości lub pożytkach teraźnieyszego corocznego częściowego odnawiania członków izby deputowanych. Dzienniki nawet rojalistowskie, które dawniey w łączności swojey dosyć się zgadzały, są teraz odmiennego zdania. I tak: *Dziennik Rozpraw* popiera siedmioletnie odnawianie, a Dziennik *Gwiazda* nie chce naruszać konstytucyi.

Król Jmć przez kilka dni nie wyjeżdżał; codzień jednak słuchał mszy ś. w kaplicy zamkowey, i nie dawno dał prywatne wysłuchanie Hrabiemu *Bray*, posłowi bawarskiemu.

Dnia 2 grudnia będzie wielka parada woyskowa przed Królem Jmcią w ogrodzie tuilleryyskim. Xiążę *Angoulême* odprawi wjazd swóy na czele 15,000 żołnierzy gwardyi bokowey i

innego woyska. Król siądzieć będzie na ganku. Że zaś brama tryumfalna przy rogatkach *de l'Etoile* nie może bydź ukończoną, tymczasem więc wystawiono tam bramę z gałęzi i festonow dla zakrycia niedokończoney budowy.

Trwają ciągle przysposobienia do wspaniałego przyjęcia Xięcia *Angouléme*. Rozszerzają wielką salę w Ratuszu, tak, jak jeszcze w *Paryżu* nie widziano.

Gdy Xiążę *Angouléme*, wracając do oyczyzny, przybył do *Burgos*, mieszkańcy tameczni przysposobili wóz tryumfalny, który młodzi hiszpani w stroju narodowym ciągnąć mieli. Lecz Xiążę wymówił się od przyjęcia tego hołdu, a mieszkańcy oświeceniem domów wciąż przez dwie nocy, i muzyką po ulicach, okazali Xięciu uszanowanie i uwielbienie swoje.

Listy prywatne donoszą, iż Królestwo Ichmość hiszpańscy zdawali się być smutnymi wjeżdżając do *Madrytu*, a zwłaszcza gdy wchodzili do zamku, który był mieyscem tylu ich cierpień. Król miał zwyczayne czarne suknie. Brama tryumfalna kosztowała blizko 45,000 franków.

Jeden z dziennikow tuteyszych pisze, iż członkowie strony oppozycyyney rojalistowskiey układają się z Ministrami względem siedmioletniego odnawiania izby deputowanych. Słychać także o projekcie względem wynagrodzenia emigrantów i odmianie prawa względem zaciągu do woyska. Sądzą, iż projekt względem siedmioletniego odnawjania izby deputowanych, przeydzie z łatwością w teyże izbie, lecz dozna trudności w izbie parów.

Mówią, iż Król Jmć utworzy wydział admiralicyi, jak jest w Anglii.

Piszą z *Brest*, iż wkrótce wypłynie ztamtąd eskadra pod dowództwem Admirała *Corpé* z zapieczętowanemi rozkazami, które dopiero we dwie godziny po opuszczeniu portu ma przeczytać.

Król hiszpański ogłosił Xięcia *Perlada*, byłego posła swego przy dworze naszym, za utracającego order *Karola III*.

Hrabia *Gouvion St. Syr*, Par Francyi, umarł d. 23 b. m.

Gdy sprawa lekarza *Castaing*, skazanego na śmierć za otrucie, jest przedmiotem wszystkich prawie rozmów w tuteyszey stolicy, tymczasem odbywa się w sądzie karnym druga podobna sprawa. Żona kupca korzennego *Bourcier* i grek nazwiskiem *Kossolo*, oskarżeni są o otrucie tegoż kupca. Tego dnia, kiedy ta niegodziwa żona, otruła męża, budził on ją, a że tego spała, poczernił jey twarz, i przyniósłszy źwierciadło do łóżka, żartował z niey; a w godzinę potém wypił w rosole arszenik, który dawniey kupił na wytępienie szczurów. Już go pochowano; lecz z powodu wielkiego podeyrzenia, wydobyto z grobu, i w żołądku znaleziono arszenik. W tey sprawie wysłuchano już 40 świadków. Słychać, iż w kopercie zegarkowey chciano podać truciznę lekarzowi *Castaing*, aby uniknął hańby z publicznego tracenia; lecz temu baczność dozorców przeszkodziła.

Ferdynand Weiss, chirurg w *Obernay*, w Departamencie *Wyższego Renu*, mający 66 lat, został skazany na jednomiesięczne więzienie, oraz zapłacenie 16 franków kary pieniężney, i wydatków sądowych, za to, iż 11toletnią panienkę, która nogę wywichnęła, niezręcznie leczył, a nawet bardziey jeszcze tę nogę wywinął.

Dnia 30 listopada. Król Jmć na przełożenie Kanclerza Ministra sprawiedliwości, postanowił, aby w nagrodę znakomitych usług władz sądowych krajowych, w salach ich zawieszone były wizerunki mężów, którzy dawniey biegłością w prawie i prawodawstwie celowali, jako to: *Olivier*, *l'Hospital*, *Seguier* i inni. 78smy artykuł postanowienia z d. 6 lipca 1810 roku, przyznawał ten zaszczyt samym tylko znakomitym urzędnikom sprawiedliwości naszego wieku.

Xiążę *Angouléme* odprawił konno całą drogę z portu *Santa Maria* aż do rzeki *Bidassoa*. Wszędzie oglądał woysko. W *Tolozie* dał d. 22 b. m. nowy dowód dobroci serca swego i cnot wysokich, zwiedzając wszystkie tameczne lazarety, gdzie leżą żołnierze, którzy podczas oblężenia *Pampeluny* zachorowali lub ranieni zostali, kosztując ich potrawy, i wypytując się żołnierzy o sposobie obchodzenia się z nimi. W przejeździe przez *Ernani* obeyrzał Xiążę brygadę jenerała *Higonet*, i tak jey, jako też jey dowódcy, oddał zasłużoną pochwałę. Wśród okrzyków: *niech żyje Król! niech żyją Burbonowie!* oddalił się od korpusu tego. Wspomniony Xiążę odprawi d. 2 grudnia wjazd swóy do tuteyszey stolicy. Uroczystości przysposobione dla paryżanów z powodu powrótu jego, trwać będą 8 dni.

Bankier *Rothschild* został d. 13 b. m. mianowany Kawalerem legii honorowey.

Dnia 1 grudnia. Xiążę *Angouléme* przybył d. 26 z. m. do *Bordeaux*, wśród radośnych okrzyków ludu. Pan *Arnoux*, tymczasowy mer, miał do niego stosowną przemowę, przy wystawioney bramie tryumfalney. Wieczorem całe miasto było wspaniale oświecone, i Xiążę zaszczycił tameczny teatr obecnością swoją.

Dla łatwieyszego obrótu woyska i wygody publiczności, podczas jutrzeyszego wjazdu Xiążęcia *Angouléme*, zdjęto kraty przy wszystkich weyściach do ogrodu tuilleryyskiego.

Nie dawno przybył tu Cesarsko-Rossyyski Kanclerz orderow i Wielki Szambelan *Naryszkin*.

D. 2. Dzisieyszy *Dziennik Rozpraw* umieścił następującą odezwę prefekta departamentu *Sekwany* i prefekta Policyi do mieszkańców tuteyszey stolicy: „Mieszkańcy *Paryża!* Powraca do nas Xiążę, któremu tyle nadziei towarzyszyło, i któremu powierzone było oswobodzenie Hiszpanii i spokoyność Europy. Ledwo kilka miesięcy upłynęło, a już wraca z wdzięcznością i miłością ocalonych przez siebie ludów, jedynemi znakami godnemi jego zwycięztwa. Idzie z urzędnikami waszemi; pośpieszaycie na spotkanie Bohatyra, dawcy pokoju, godnego syna *Henryka IV*. Serce jego pozna hołd przywiązania waszego wpośród czci publiczney, na jaką męztwo jego zasłużyło. Idźmy, cieszmy się wspólnie; bądźmy uczestnikami radości Francyi, którey zwycięztwem swém zapewnia spokoyność, i radości żołnierzy naszych, których dawną sławę odnowił. Wielbmy w tey krótkiey i chwalebney kampanii widoczną opiekę Boga, *ś. Ludwika*, który czuwa nad losami Francyi. Wynurzmy Królowi uczucia nasze; oycowskie jego serce cieszy się równie z szczęścia swojego ludu, jak z tryumfu tego, którego lubi nazywać swoim synem. Otoczmy wdzięcznością i miłością naszą tę Królewską rodzinę *Burbonów*, którey naypięknieyszym tytułem, był zawsze tytuł *Oyców ludu*, i którey stolica ta wystawia za każdym krokiem chwałę i dobrodzieystwa. *Niech żyje Król! Niech żyją Burbonowie!*"

HISZPANIJA.

Madryt dnia 19 listopada.
(z Gazety Warszawskiey).

Słychać, iż jenerał *Castannos* w chwili, gdy chciał ztąd wyjechać, otrzymał pozwolenie zostania się. Będzie zapewne umieszczony podług swojego stopnia, w miarę, jak na to przywiązanie jego do Króla zasługuje.

Surowe postanowienie królewskie, wydane w *Xeres* d. 4 października, przeciwko stronnikom konstytucyi rozciąga się do pojedyńczych osob, jak tego spokoyność kraju wymaga.

Jest rzeczą godną uwagi, iż gazeta tuteysza umieściła przedugodną umowę, zawartą między rządem Buenos-Ayreskim a konstytucyynymi kommisarzami hiszpańskimi.

Słychać, iż Monarcha nasz postanowił, rozpuścić całe woysko bez wyjątku, tak rojalistowskie jak konstytucyyne, a zupełnie nowe utworzyć. Gdy postanowienie to przywodzić się będzie do skutku, tymczasem Król Jmć bawić ma w *Eskuryalu*, a woysko francuzkie utrzyma porządek i spokoyność w kraju.

Dnia 20. Mówią, iż Król Jmć odmówił mianowania lub zwołania rady narodowey, i tylko ustanowi radę stanu; którey członków, podług woli swojey, będzie mógł odmieniać. Inni twierdzą, iż tylko rada kastyliyska zostanie przywróconą. Monarcha miał oświadczyć, iż oddalenie Pana *Saez* z urzędu ministra, niezgadzałoby się z jego sumieniem.

Przeszło 10,000 osob wyjechało z *Madrytu* za granicę lub do odległych prowincyy. Zagranicznym oficerom, którzy służyli w woysku konstytucyyném hiszpańskiém, kazano w krótkim przeciągu czasu opuścić Hiszpanią.

Hrabia *Abisbal* prosił o pozwolenie wrócenia do Hiszpanii, lecz mu odmówiono. *Morillo* nie ma żadnego wpływu do rządu, który się z nim dosyć łagodnie obchodzi, kiedy go nie karze. *Empecinado* niechce się poddać, i trwoży prowincyą Estremadurę; co jest główną przyczyną, iż tam nie wszędzie jeszcze przywrócono władze, jakie były przed rewolucyą d. 7 marca 1820 roku.

Dnia 21. Niedaleko miasta *Vigo*, znaleziono między innemi rzeczami na pustey wysepce 3,000 karabinow i wiele inney broni zakopaney.

W *Kadyxie* i na wyspie *Leon* znaydowało się do d. 31 z. m. 280 uwięzionych liberalistów, w *Sewilli* 50, w *Maladze* 47, w *Grenadzie*, *Kordowie* i *Jean* 113, w *Murcyi* 150, w *Walencyi* 83, w *Saragossie* 593, w dawney Kastylii: *Segowii*, *Salamance*, *Zamora*, *Valladolid*, *Burgos* i t. d. 341, w *Biskai*, *Gaipuscoa* i *Alava* 42, w *Santander* i *Asturyi* 7, w Galicyi 113; ogółem 2,135. Sąd w *Saragassie* ukarał 10 ludzi, za śpiewanie pieśni buntowniczych.

Dnia 22. W dniu, kiedy rada kastyliyska otrzymała zaszczyt pocałowania ręki królewskiey, prezes jey miał następującą przemowę doMonarchy: „Nayjaśnieyszy Panie! Nie może bydź pięknieysza dla nas chwila, nad tę, w którey więzy, włożone na W. K. Mość przez nieprawość i bunt, zerwała waleczność i dzielność woysk mądrego Monarchy francuzkiego. Powrót twóy do wiernych poddanych madryckich, był jeszcze świetnieyszym, niż wtenczas, gdyśmy cię odzyskali, po upadku mniemanego rządziciela losow Europy. Rada kastyliyska, ze względu nawet wysokiego urzędowania swego, powinna czuć mocniey, jak drogą była dla kraju obecność Monarchy, który jest ożywiony tak czystą i stałą gorliwością o chwałę i szczęście jego."

Monarcha nasz potwierdził Margrabiego *Lazon* na urzędzie Vice-Króla Nawarry, a Marszałka polnego *Eguia* mianował Jenerałem dowodzącym w prowincyi Tuy (Galicyi).

Niedostatek gotowizny coraz bardziéy czuć się u nas daie, a ze względu na będące w biegu pieniądze, może nie ieden myśleć, iż iest we Francyi, a nie w Hiszpanii, gdyż sama tylko moneta Francuzka wszędzie widzieć się daie.

Minister woyny ogłosił następujące postanowienie królewskie, wydane d. 20 b. m.: „Chcąc dać *Don Franciszkowi Xaweremu Elio*, mojemu kapitanowi jeneralnemu Królestwa Walencyi, dowod zadowolenia mego z jego znakomitych usług, i okazać mu, ile serce moje jest trapione nieszczęśliwym losem, jaki na niego ściągnęła stała wierność do mojey osoby, oświadczyłem co następuje: 1) Przyymuję i zatwierdzam rozporządzenia z dnia 12 maja i 7 lipca wydane przez juntę tymczasową i rejencyą, względem rzeczonego jenerała; 2) Syn jego starszy weźmie tytuł Margrabiego *de la Fealtad* (wierności), i z potomkami swymi będzie uwolniony od wszelkich opłat teraźnieyszych i przyszłych; 3) Całkowita płaca zmarłego jenerała *Elio*, nadana *Donnie Laurencyi Leizaro*, przeydzie po jey śmierci na dzieci *Don Bernarda*, *Donny Maria de los Dolores*, *Donny Maryi de la Conception* i *Don Elio*. Płaca ta będzie podzielona na nich w równey części, bez względu na płeć, i pobierać ją będą, przez całe życie swoje; a w przypadku śmierci którego z nich, część jego dostanie się tym, którzy przeżyją; 4) Wolą jest moją, aby korona królewska była umieszczoną w środku tarczy herbowey familii, a pod nią głoski F. L. H. początkowe tych słów: *Fidelité*, *loyauté*, *honneur*, (wierność, prawość, honor).

PORTUGALIA.

Lisbona dnia 22 listopada.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Król Jmć mianował Pana *Saldanha* Hrabią *Porto Sonta*. Był on 21 lat Jeneralnym Kapitanem prowincyi *Maranho* w Brezylii; a pótém Gubernatorem kraiów *Angola* (w Afryce południowey Niższey Gwinei) zkąd został znowu powołany do *Rio Janeiro*, i udał się w charakterze posła do *Petersburga*, był pełnomocnym Ministrem na Kongressie w *Weronie*, a potem udał się iako poseł do *Madrytu*. Znaydował się oraz na kongressach w *Laybach* i *Tropawie*. Po wybuchnięciu rewolucyi niechciał zaprzysiądz Konstytucyi Stanów. Całe jego życie wystawia wzór wierności i miłości honoru.

TURCYA.

Od granic tureckich dnia 16 listopada.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

List z *Alexandryi* (w Egipcie) pisany d. 15 sierpnia, wyraża: „Młody francuz, nazwiskiem *Desloches*, wynalazł sposób sprowadzania tu lodu z Francyi, i utrzymania go kilka miesięcy. Na wprowadzanie lodu, nieznanego dotąd w naszym klimacie, a tak dobroczynnego w gospodarstwie, Basza nadał mu 5oletni patent swobody, na czém młody ten spekulant zyska miliony. Kilku oficerów francuzkich służy w woysku Baszy, gdzie wprowadzili taktykę europeyską, ile tego dozwoliły obyczaje, klima i religija. Półkownik *Seves*, były adjutant jenerała *Grouchy*, dowodzi 20,000 woyska w *Siout*, w wyższym Egipcie, i po części urządził je na sposob europeyski.

Baron *Pergami*, znany ze sprawy przeciw zmarłey Królowey angielskiey *Karolinie*, (jak mówią) kupił dobra w Bessarabii.

Pani Kozłowska, Instytutorka pensyi żeńskiey ze swemi uczennicami, wyda wieczór muzykalny na zysk Domu Ubogich Wileńskiego Towarzystwa Dobroczynności, dnia 16 grudnia b. r. w Sali Ratuszowey.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora.
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 148.

Wilno dnia 10 Grudnia v. s. 1823 Roku.

1. *Niżey podpisany ma zaszczyt donieść Szanowney Publiczności, że dnia 19 tego miesiąca grudnia zamierza dać w Wilnie Koncert na Fortepiano, którego rozkład i mieysce poźnieyszym afiszem ogłoszony będzie. Pokładając nadzieję, że takowy Koncert łaskawie przyjęty zostanie, poleca się szczególnym względom Szanowney Publiczności.* *J. Renner.*

Cena Biletu rubel srebrem jeden.

Od Litewsko Wileńskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż wysłany zza granic Królestwa Pruskiego w rosieński powiat bez paspurtu Jerzy Balnowaytys odpowiadający na examinie, że od urodzenia ma lat 23 rodem z rosieńskiego powiatu ze wsi Sajatow, do Binstrabiszek należący, lecz jak to po wyprawce okazało się niesprawiedliwem, i on uprzednio powiadał że mieysce urodzenia niewie, że w rewizyi nigdzie niezapisany i że rodzeństwa niema dla nieokazania do potwierdzenia tego dowodow; na mocy Ukazu Rządzącego Senatu pod dniem 29 augusta 1807 roku; podług rezolucyi Rządu pod d. 24 julii 1823 r. wydaney, uznany włoczęgą i na mocy 10 paragrafu Naywyższego Jego Cesarskiey Mości rozkazu, pod dniem 25 februaryi 1823 roku danego Rządzącemu Senatowi; dla odprawienia do Syberyi na posielenie odesłany dnia 28 julii; podług urządzenia w ustawie o zsyłkowych, do Tobolskiego Prykazu zsyłkowych; o czém zgodnie z 12, 13, 14 i 15 punktem tegoż Naywyższego Ukazu uwiadamiają się, właściciel tego włoczęgi, albo gromada, do którey on należy. Przymioty pomienionego włoczęgi: wzrostu 2 arsz. $7\frac{3}{8}$ wiersz., twarzy szerokawey czystey, włosow na głowie i wąsach ciemnorusych, brody jeszcze nie goli nosa miernego.

Od tegoż Rządu ogłasza się, iż wzięty w tuteyszey guberni w mieście Kownie bez pasportu Franciszek Józefa syn Waszkiel powiadający na examinie, że od urodzenia ma lat 30, rodem z grodzieńskiey guberni, z lidzkiego powiatu M. Zołódka z poddanych obywatela Grafa Tyzenhauza, gdzie jakoby ma dwóch braci Antoniego i Michała i siostrę Dorotę, żyjących w temże miasteczku we własnym domie, i tam w rewizyi zapisany; i dla nieokazania do potwierdzenia tego dowodow; na mocy Ukazu Rządzącego Senatu pod d. 29 augusta 1807 r.; podług rezolucyi Rządu pod dniem 24 julii 1823 wydaney, uznany włoczęgą, i na mocy 10 paragrafu Naywyższego Jego Cesarskiey Mości rozkazu, pod dniem 25 februaryi 1823 r. danego Rządzącemu Senatowi; dla odprawienia do Syberyi na posielenie odesłany dnia 28 tegoż julii, podług urządzenia w ustawie o zsyłkowych, do Tobolskiego Prykazu zsyłkowych; o czém zgodnie z 12, 13, 14 i 15 punktem tegoż Naywyższego Ukazu uwiadamiają się właściciel tego włoczęgi, albo gromada, do którey on należy. Przymioty pomienionego włoczęgi: wzrostu 2 arsz. $5\frac{3}{8}$ wiersz., twarzy czystey podługowatey, włosow na głowie ciemnych, brodę goli, na wąsach światłorusych oczu szarych, nosa małego. Dnia 27 9bra 1823 r.

Assesor i Kawaler Nowicki.

Sekretarz i Kawaler Kleyst.

---

2. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż w niém za należny tuteyszey Izbie Powszechney Opieki dług, będzie się przedawał z publicznego targu, należący do obywatela borysowskiego powiatu byłego Guberskiego Marszałka, Radcy Stanu i Kawalera Zenowicza, majątek Januszewo, z 215 męzkiey a 200 żeńskiey płci duszami, mający położenie w borysowskim powiecie, ze wszelką do niego należnością, przynoszący rocznego dochodu 2,035 rub. 30 k. assygn.; a zatym życzący kupić takowy majątek, zechcą przybywać do tego Rządu, na naznaczone terminy: 1szy teraźnieyszego 1823 roku decembra 13; 2gi następującego 1824 februaryi 16 a trzeci i ostateczny we trzy miesiące, licząc od pierwszego wydrukowania w publicznych gazetach, które poźniey nastąpi, to jest w Sanktpetersburskich albo Moskiewskich Dnia 30 nowembra 1823 roku. Sowietnik Symon Czerniajew.

Sekretarz F. Arcimowicz.

---

3. Sąd Ziemski Ptu Wileyskiego w dziele Wielebnych Bazylianow ś. Trojeckich Mińskich IJWW. Adamem Marszałkiem Dworu Polsk. Ignacym Szambelanem Bracią rodzonemi Broziami, o wykupno z pod zastawy części Derewnina za prozbą zeszłey Eufrozyny Puzakiewiczówny Xieni i Przełozoney klasztoru w roku 1812 maja 20 dnia podaną napoczętym, a z powodu pamiętney w kraiu woyny i niemożności rychłego uzyskania od stron do sprawy powołanych, mianowicie Bronicow i Woyciechowiczowey objaśnień, ledwie w dniu 29 przeszłego miesiąca dopełnionym, położywszy ostateczną opinią wzywa tychże Broniców i Woyciechowiczową do wysłuchania oney, ostrzegając: że jeśli od daty umieszczenia w gazecie Kuryera Litewskiego takowey awizacyi in spatio sześciu tygodni sami przez siebie lub prawnie umocowanych plenipotentow nie staną do obiawienia sobie dekretu, wówczas Sąd nie czekając dłużey Ichmościow, odeszle dzieło właściwym porządkiem na rewizyą do Sądu Gł. Min. 2 Depar. Dat roku 1823 9bra 26 dnia.

Stanisław Swiętorzecki Sędzia Ziem. Ptu Wileysk. Ignacy Jaźwiński Podsędek Ziem. Ptu Wiley. Michał Łapicki Pisarz Ziem. Ptu Wiley.

---

3. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na usatysfakcyonowanie wierzycieli JP. Józefa Widawskiego przez rozdział jego folwarków Widawszczyzny, Sienkowszczyzny i Łastayszczyzny w Powiecie Oszmiańskim położonych, wyrokiem Sądu Ziem. Ptu Oszmiań. przeznaczony, w mieście powiatowym Oszmianie odbywający się, zawiadamia wszystkie interessowane strony, iż na dniu 18 następnego mca decembra do oczewistego rozbioru sprawy konkursowey przystąpi. Gdyby więc na takowym terminie wszyscy wierzyciele i pretensorowie tegoż JP. Widawskiego pod skutkami amissyi, a debitorowie do massy zawiniający unikając wskazania na ich summy chociażby za niestannością, jawili się, zastrzega. Dat roku 1823 miesiąca nowembra 26 dnia.

Józef Bukaty Sędzia Ziemski Oszmiański Exdywizor. Prezydent. Karol Mosiewicz Sędzia Ziem. Ptu Oszmiań. Rejent Ziemski Pożarski.

Sąd Exdywizorski.

2. Sąd taxatorsko-exdywizorski majątku ziemnego Podbrzezia, i inney natury, zeszłego ś. p. Adama Ciechanowieckiego Forsztmeystra Wileńskiego, w terminie z odkładu to jest: 4 grudnia bieżącego roku, w pełnym komplecie do majątku Kazimierzowa w ptcie Wileńskim w parafii podbrzeskiey leżącego przybywszy, i czynność swoją rozpocząwszy, skutkiem wniesienia massy i W. Kozaryna, ze względu położenia tamy niepotrzebney a doświadczoney zwłoce ciągnącey znaczne koszta na massę ciążące, przez zapisaną w dniu 5 Xbra presentinm rezolucyą postanowił: niechybnie bez żadnych odwłok i oczekiwań na nieprzybywające strony, wziąść całą sprawę dnia 15 grudnia teraźnieyszego roku do namowy, i że na niestawających debitorach wskazane będą summy, a nie jawiący się wierzyciele, podpadną ammissyi, czyli wiekuistey poszukiwań swych utracie, ninieysze w tém wszystkiem czyni się i do gazety Kur. Lit. podaje się trzykrotne ogłoszenie; 1823 grudnia 5 dnia. Franciszek Paszkiewicz, Sędzia Ziem. Ptu Oszmiańskiego Exdywizor. Antoni Kocieł Sędzia Z. P. Z. Exdywizor. Michał Wereszczynski Sędzia były Upitski.

Sąd taxatorsko-exdywizorski za Remmissą Sądu Ratusza miasta Poniewieża, nastałą 31 augusta 1823 roku, naznaczony na rozdział majątku ruchomego i nieruchomego oraz summownego, poniewieżkiego żyda Mowszy Ickowicza Płuckiego, dla realnych kredytorow jego, rezolucyą 23 gbra, naznaczył termin ostateczny wzięcia do namowy 10 januaryi 1824 roku, ażeby więc kredytorowie porządkiem prawnym do tego Sądu przychodzili, przez gazetę zaawizować zadeterminował, iż opóźnionych kredytorow rzeczonego Płuckiego, pretensye, w ammissyą zapisze. Wolno drukować. Burmistrz Jasiński Exdywizor. Radny Hołubowicz Exdywizor. Radny Hermanowicz Expywizor.

3. Oświadczenie imieniem Ignacego oyca Antoniego, Justyna, Jana, synow Semplińskich Skarbników Ptu Wiłkomirskiego zanosi się w rzeczy następney: zeszły z tego świata Stanisław Towiański dziedzic folwarku Sawkiszek w powiecie Wiłk. leżącego, zawiniwszy oświadczającym za obligiem własnoręcznym, w mieyscu jego opłaty assekuracyą przez się wydaną, pomieniony folwark do extenuacyi tymże oświadczającym się podał, zabezpieczając tymże dokumentem assekuracyynym, iż cokolwiek albo z rzeczy erekcyi folwarku, albo innych wydatków w zastępstwie aktorow Sawkiszek pomienionych do bonifikaty należeć będzie, to wszystko posserowie extenuacyyni z intrat folwarku dla siebie wybierać mają. Na mocy tey assekuracyi oświadczający się objąwszy Sawkiszki krótko przed zgonem Stanisława Towiańskiego, po jego śmierci axekwowali swoją possesyą aż do czasu w którymby satysfakcyą opartey summy na Sawkiszkach otrzymać mogli, a tym czasem sukcessorowie ś. p. Towiańskiego Antoni i Franciszek bracia Pulcherya siostra Towiańscy, jako małoletni wywiezieni przez swoją familią nie wiadomo dokąd, żadney kommunikacyi do oświadczających się nieczynią. Dopiero w roku bieżącym gbra 5 Ignacy Rutkowski Rotm. Wiłkomir. wspólnie z Legowiczami o aktorstwo folwarku Sawkiszek po sukcessorow Towiańskiego wynieśli zapozew przed Sąd Ziem. Ptu Wiłkomir. w takiey okoliczności gdy oświadczający się kończąc extenuacyą swey należności bronić tegoż folwarku nie będą mieli powodu i prawa: a sukcessorowie Stanisława Towiańskiego skończywszy lata małoletności odpowiadać na zapozew są obowiązani; przeto ninieysze przed aktami Ptu Wileń. publiczne czyniąc oświadczenie, w zamiarze ogłoszenia onego przez Gazetę Kuryera Litewskiego z przyczyny niewiadomości mieysca pobytu aktorow Sawkiszek, tenże oświadczeniem ostrzegają ich o wyniesieniu po nich zapozwow a razem donoszą, iż sami jako niemający już pretensyi do ich majątku bronić go nieznaydują obowiązku, a zatym wszelkie straty z opieszałości aktorow samych wyniknąć mogące, bynaymniey dotykać teraźnieyszych possesorow i żadney na nich odpowiedzi ściągnąć nie będą mogły. Antoni Sempliński. Roku 1823 mca gbra 26 dnia. Przed aktami Ziem. Ptu Wileń. stawaiąc osobiście W. JP. Antoni Semplinski takowe oświadczenie do Protokułu wpisać podał i w onym własnoręcznie podpisał. Przyiąłem Jan Zienkowicz Wileński Ziemski Rejent.

Dozwala się Redakcyi Kuryera Litewskiego umieścić do Gazet tegoż Kuryera. Joachim Czyż Sędzia Ziem. Ptu Wileńskiego.

(Redakcya otrzymała dnia 4 grudnia r. t.)

2. Augustyn Klot b. Sędzia, Jerzy Zdrojewski b. Podsędek Ptu dzieśnieńskiego, Fabian Mozolewski Sędzia Grodz. Ptu trockiego Exdywizorowie.

JWW. i WW. Piotrowi 2go Departamentu Gubernii mińskiey, Józefowi ucjannych powinności powiatu dziesnieńskiego b. Sędziom. Zygmuntowi Woyszowiczowi Mścisław., Wazgirdom zeszłego Alexandra Wazgirda Chorążego Mereckiego i debitora sukcessorom, Leonildzie matce, Jakobow i Franciszkowi synom Cybulskim Stolnikowey i Stolnikowiczom powiatu horodelskiego Kajetancew i Apoloni Jesmanom Pisarzom b. ziemskim powiatu dzieśnieńskiego po zeszłym Prezydencie Porzeckim Sukcessorom, też sukcessorom po zeszłym Tadeuszu Oziewiczu Rotmistrzu, niemniey sukcessorom po zeszłey Helenie Suszyńskiey, oraz dalszym do funduszu po zeszłym Alexandrze Wazgirdzie Chorążym Mereckim przypytującym się kredytorom, oznaymiemy tym naszym urzędowym obwieszczym listem, iż na skutek remissyynego Głównego Mińskiego Sądu 2go Departamentu i poprzednich Sądu exdywizorskiego postanowień, My desuper wyrażeni urzędnicy i exdywizorowie za niedziel cztéry od daty dzisieyszey ad fundum majętności Alexandryi w Gubernii mińskiey powiecie dziesnieńskim leżącey, w zupełnym komplecie zjechawszy, sądy nasze exdywizorskie bezzwłocznie kontynuować będziemy, na jakowy termin iżby interessowane strony dla wyexpedyowania aktow, odbycia produktow i całkowitego swoich dopominkow wyjaśnienia ze wszelką gotowością jawili się i stawali, zawiadamiamy i takowe obwieszczenie dla trzykrotney w Kuryerze Litewskim Awizacyi zamieszczamy.

Roku 1823 mca gbra 1 dnia. Woźny niżey wyrażony świadczę: iż takowego obwieszczenia kopiow 4ry w imieniu WW. na czele ninieyszego listu zamieszczonych Urzędnikow jedną WW. w górze wymienionym zeszłego debitora sukcessorom Wazgirdom, 2gą Stolnikowey i Stolnikowiczom Cybulskim, 3cią Pisarzom Jesmanom, 4tą sukcessorom zeszłego Oziewicza, oczywisto w majętności

Alexandryi w powiecie dzieśnieńskim leżącey od strony WW. Cybulskich użytr i wezwany podałem, położyłem, i o terminie stawania przed Sądem exdywizorskim zapowiedziałem. Datt ut supra. Franciszek Nowicki Woźny Powiatu Brasławskiego.

Roku 1823 miesiąca 9bra 3 dnia przed aktami ziemskiemi powiatu dzisnieńskiego stanąwszy obecnie JPan Woźny Nowicki kwit tego obwieszczenia urzędownie zeznał. Ze przyjęto i do xiąg wpisano przy skarbowey pieczęci poświadcza się.

Donat Truchsses Trochlic Regent Ziemski powiatu dziśnieńskiego

Wolno drukować Ignacy Szyryn Sędzia Ziem. Ptu Dzisnień.

P o z e w.

ALEXANDER Pierwszy IMPERATOR Wszech Rossyi Król Polski etc. etc. etc.

2 Ur. Nikodemowi Godlewskiemu b. Porucznik. Woysk Polskich własnym i potomstwa swego z Katarzyną de domo Alexandrowiczówną Godlewską spłodzonego działającemu, z mieysca stałego swego mieszkania niewiadomemu, pozew loco peragendae executionis przed Sąd Kommissyi na urządzenie interesów Radziwiłowskich Naywyższą Monarszą Wolą ustanowiony w Wilnie odbywający się, z instancyi Ur. Michała Zaleskiego Prokuratora massy Radziwiłowskiey po zyskaney kondemnacie na infamią w tymże Sądzie w dacie 1823 9bra 30 wynosi się oto: W. T. uformowawszy do massy nieletniey Xki Stefanii Radziwiłłówny różnorodne pretensye z dwóch kontraktow urzędownych na dobrach Zabłudowmianych, tak o dwie summy 39,000 fp. i 39,000 fp. jako też o pretensye 66,603 fp. i osobno o summę 6,576 fp. 10 gr. wszystkie z dzierżawy Zabłudowia jakoby wynikające, rozwinąłeś przeciwko massie proceder o rekognicyą summ jednych: a dla udowodnienia drugich, dopominając się aktow gruntowych. Gdy atoli za połączeniem w pierwszym przyiściu aktoratow wzaiemnych, i po dekrecie copiarum z spraw, za przeniesieniem przez Prokuratora massy po dekrecie aktoratem W. T. do rozprawy oczewistey w dacie 1823 9bra 30 d. niestanąwszy, na infamią kondemnować się dozwoliłeś, a tem samem rzecz swą w powództwie mianą utraciłeś; prokurator massy, na wydatki i koszta narażony, po skasowaniu wszelkich W. T. pretensyy, dochodząc bonifikaty expensów prawnych i dalszych, Sądu Prześwietnego prosić będzie: warowania mieysca stanności przez opłatę solucyi, o skasowanie i zniksczemnienie wszystkich W. T. pretensyi, sądzenia dla massy expens prawnych i tego wszystkiego co czasu sprawy dowiedzionym będzie, z wolną poprawą tey żałoby.

R. 1823 grudnia 3 d. Woźny świadczę iż ten pozew z instancyi JW. Michała Zaleskiego b. Podkomorzego Ptu Rosień. massy funduszow i interesow Jeneralnego Prokuratora przed Sąd Kommissyi wyniesionego W. Nikodemowi Godlewskiemu b. Porucz. W. polskich do drzwi Sądowych Kommisyi przybiłem. Felix Cebulski Woźny Kommissyi Radziwiłowskiey.

Roku 1823 Xbra 3, w aktowey Kancellaryi Sądu Kommissyi Radziwiłłow. obecny Woźny wyżey wyrażony, relacyą tego pozwu do drzwi Sądowych przybitego Urzędownie zeznał świadczę, Józef Doboszyński A. R. S. K. R.

Wolno drukować Członek Kommissyi Radziwiłłowskiey J. E. Lachnicki.

---

3. Wedle Ukazu Jego IMPERATORSKIEY MOSCI Samowładnącego Całą Rossyą etc. etc. etc.

Urodzeni Benjamin Fryderyk i Franciszka Hausztеynowie, Nadworni Sowietnikowie i Kawalerowie, pozywają przed Sąd Exdywizorski, majątkow JW. Maurycego Prozora, na termin wskazany 21 januaryi 1824 roku, lub inny sądzić się mający UUr. Kornelią Prozorównę Jenerałównę qua debitorkę w assystencyą opiekunów Karola Prozora Oboznego Litewskiego i dalszych; oraz Maurycego Prozora Jenerałowicza, do wykazania funduszu debitorki, w rzeczy następney: za Dekretem Grodzkim wileńskim oczywistym, 1819 roku maja 24, zasądzającym na UUr. Kornelii debitorce Henryku i Maurycym braciach i opiekunach Prozorach, summę rubli sr. 1,795 kop. 21¼; żałujący żadney dotąd nie mają satysfakcyi, między tém Maurycy Prozor, po śmierci brata swojego Henryka, nadwerężywszy fundusz, gdy oświadczył exdywizyą i sam jeden, bez bytności siostry Kornelii, powołał żałujących do konkursu swojego nielegalnie, tém samém dał powod, wykazanie na remissie: że pretensya żałujących będąc źrzódłem zawinienia sameyże Kornelii Prozorówny, na osobiste jey potrzeby obrócona, p winna bydź uspokojona z jey funduszu, nie zaś z massy idącey pod konkurs Maurycego Prozora Sąd Główny Wileński przeświadczony o tém, lecz nie mogąc tey kwestyi, w remissyynym porządku in accessorio bez bytności samey debitorki, oczywiście rozwiązać i wyłączyć żałujących; poruczył oną Sądowi exdywizorskiemu, i nakazał żałującym zaadytować przed tenże Sąd samą debitorkę Prozorównę. Niewiadomo żałującym czy fundusz Prozorówny, znayduje się w massie idącey pod konkurs, lub odosóbniony, przez zaszłe między obżałowanymi jakie tranzakta i warunki. Te jak interessowi żałujących przeszkadzać nie mogą, tak też, uwolnić debitorki funduszu, od satysfakcyi; ani też przenieść oney do massy exdywizyyney braterskiey niedziałają; zatém proszą: 1mo jeżeli fundusz obżałowaney Prozorówny znayduje się w massie, i dopioro weźmie ubezpieczenie, lub odosobnienie w exdywizyi; to zarazem sądzenia dla żałujących rubli sr. 1795 kop. 21¼ z procentem i expensem, ad extenuat onem, na tymże funduszu, przeciwnie: jeżeli się okaże odosóbniony, od massy braterskiey; to odesłania żałujących do onego: 2do wyłączenia całkiem żałujących od exdywizyi obżałowanego Prozora, jako nienależnie powołanych, a odesłania do samey debitorki Prozorówny i jey funduszu; 3tio gdyby się okazały tranzakta między Prozorem i Prozorówną zawarte; czy w celu przyjęcia przez 1go, na siebie pretensyi żałujących, lub uwolnienia się 2giey od oney, tych jako względnie żałujących obcych, i nieakceptowanych zniksczemnienia, bliższości do dowodów uznania i onych utwierdzenia, expensów prawnych, szkod, strat sądzenia, i tego wskazania, co w sprawie proszoném będzie, z wolną poprawą żałoby.

Roku 1823, miesiąca xbra 3 dnia Woźny niżey wyrażony zeznawam, iż kopie tego pozwu z oryginałem zgodne w sprawie UUr. Benjamina Fryderyka i Franciszki Hausztеynów Nadwornych Sowietników i Kawalerów, jedną Urodzonemu Maurycemu Prozorowi Jenerałowiczowi i Kornelii Prozorównie w assystencyi opiekunów, oczywisto w dobrach Mazuryszkach w powiecie wileńskim położyłem. 2gą po tęż Ur. Prozorównę z opieką jako w tey gubernii nie rezydującey. dla zaawizowania przez Gazetę do drzwi sądowych przybiłem i o rozprawie w sądzie exdywizorskim dóbr Romayn i Mazuryszek Ur. Prozora na termin wskazany z wyroku 21 januaryi 1824 lub jeśliby inny nastąpił, oznaymiłem i opowiedziałem. Woźny Sądu Grodz. Ptu Wilen. Marcin Kuczyński.

Roku 1823 miesiąca grudnia 4 dnia przed aktami Grodzkiemi powiatu wileńskiego stawając osobiście Woźny Marcin Kuczyński relacyą tego pozwu zeznał, świadczę Regent Kazimierz Dauksza.

Roku 1823 miesiąca xbra 4 dnia. Takowy pozew może Redakcya Kuryera Litewskiego umieścić w druku świadczę. Grodz. Wileń. Pisarz Naborowski.

2. Excerpt Oświadczenia z protokułu potocznego Sądu Głównego Wileńskiego 2go Departamentu w dacie niżey wyrażoney zapisanego pod pieczęcią tegoż Sądu Miesiąca decembra 1 dnia 1823 r. wydan.

Roku 1823 gbra 29 dnia, na Sądzie Głów. Wileńskim 2go Departamentu stawając obecnie Adwokat tegoż Sądu Jan Łopatta, oświadczenie poniższe zaniosł, i one do wpisania w protokuł podał, jakowe tak się wyraża: przed Sądem Głównym Wileńskim 2go Departamentu i całą powszechnością niżey podpisani Jakób i żona jego Buna Leyboschitzowie doktorstwo medycyny czynią ninieysze wespół z manifestem oświadczenie, a to z następnych pobudek i okoliczności: iż co oświadczający się Leyboschitzowie celem naygorliwszey intencyi, aby za dni życia swojego, własną sytuacyą, jaką pracowitym staraniem przy pomocy Wszechmocney Opatrzności zmassowali, ze wszelkich komersyynych wyłączyć stosunkow, a przez to ile możności od rozmaitych zatrudnień w sędziwym swym wieku uwolnić się, i następcow po sobie w takieyże zabezpieczyć mogli spokoyności, postanowili: nayprzód, aby wszystkie wexle na ukaziciela, oraz cerograffy na różne summy od siebie, szczególniey żydom powydawane, a naywięcey przez samą załącą się Bunę Leyboschitzową podpisywane powypłacać, niemniey rachunki i inne pretensye ze wszystkiemi osobami pokończyć, załatwić, a tym samym wszystkie dowody pisma do takowych przedmiotow regulujące się po windykowaniu z należności, nazad do siebie zgromadzić. powtóre aby po ukończeniu takowego przedsięwzięcia, odtąd nie tylko wexlów i cerograffow na ukaziciela, ale nawet i żadnych pism, szczególniey żydom po hebraysku pisanych lub podpisanych, nie wydawać, skutkiem czego oświadczający się Leyboschitzowie, że wszystko podług wyrażonego zamiaru wypełnili, długi i wszystkie należności poopłacali, a przez to wszystkie wexle, cerograffy i inne pisma dowody do siebie pozbierawszy, żadnych innych dotąd niewydawali, a ztąd że żaden żyd dokumentu żałących się w żadnym języku pisanego lub podpisanego nie posiada, i oświadczający się nikomu za takiemi z dawney komersyi wydanemi pod datą ninieyszą dokumentami dłużnemi nie są, dowodem jest, że już lat piętnaście upłynęło, jak żaden aż do teraznieyszego czasu nie stosował i niestosuje do żałących się pretensyi, przez jakowy przeciąg czasu, gdy oświadczający się w tak niezachwianey zostawali spokoyności, pokazało się teraz z wiadomości Sądu Ziem. Wileń. pod dniem 8 julii 1819 r., datowaney, jako z rapportu intabullacyynego 10 apryla 1820 że niektórzy żydzi przez podstępne na krzywdę żałących się zamiary, jeden dokument ze składu żałących się kryjomie wydobyty, jako to wexel na ukaziciela na summę rubli sr. 3,000 jeszcze w roku 1807 marca 6 datowany, drugi sfałszowany carograff na rub. sr. 4,500 bez ewikcyi i bez datty w tymże Ziem. Wileń., w dniu 22 marca 1820 r. zaaktykowali, i trzecia karta po hebraysku na r. sr. 3,000, jakoby od żałącey się Buny wydana, na którey nadpłata rub. sr. 1 800 napisana, lecz jak nigdy żalca się nie pożyczała za oną, tak też i nie płaciła, chociaż żalcy się doktorstwo Leyboschitzowie o znikczemnienie i powrot wyrażonych wexlu, cerografy i karty przez właściwe kroki czyniąc dopominek, one już do siębie odebrali i od wszelkiey z tego względu uwolnili się napaści, miarkując wszakże, że podstęp takowy przedsięwzięty był na rachunek zbliżającego się już może zgonu. do którego wiek sędziwy żalcych się, nie jednego z podobnych spekulantow zapewniać zdaje się, bijąc się oraz iżby podobne nadużycia i przez innych osob, w różnych oraz stronach i aktach zdziałanymi nie były, z takowych pobudek i wymienioney okoliczności, żalcy się deltres przymuszonemi zostają, dla ogolney i szczególney każdego wiadomości uczynić ninieyszą protestacyą i publicznie oświadczyć, że żadnemu żydowi nie są dłużnemi, że wexle, cerograffy, karty i inne pisma dowody, bądź w jakim języku pisane lub podpisywane, a od żalcych się wydawane, są opłacone i nieexystują, że po zakończeniu dawney komersyi, nowych takiego rodzaju pism w żadnym czasie i nikomu po datę dzisieyszą nie wydawali, nakoniec, że każdy (jeśliby mogł mieć od żalcych się słówną, a bardziey pismą dowodem wyjaśniającą się pretensyą. żeby zaraz i niezwłocznie, czy to samym żalcym się czy też zięciami ich Salomonowi Heymanowi objawił, i dowody okazał; a lubo oświadczający się Leboschitzówie celem zupełnego zabezpieczenia się, ninieyszą pretensyą przez gazetę Kur Lit., w całym kraju opublikować, po szkołach żydowskich przez przysięgłych szkolnikow potrzykroć wywołać, do ścian tychże szkoł i przyszkołkow poprzybijać mają zamiar, aby wszakże takową czynność upoważnić aktem Urzędowym, jako dla zabezpieczenia siebie i sukcessorow swoich potrzebnym, a w obronie od podobnych napaści teraz i w przyszłości skutecznie posługiwać powinnym, ninieysze przed Sądem Głów. Wileńskim 2go Departamentu wespół z manifestem czynią oświadczenie. Autentyk podpisali, Jakób Leyboschitz. Buna Leyboschitz. Jakowe oświadczenie jako zanoszący podpisuję, Jan Łopatta. Zgodno z protokułem potocznym, Sekretarz Tyt. Radca Dobrzański.

Paszkiewicz Assesor Głów. Sądu, świadczę że wolno drukować.

Kazimierz Miaskowski Tytul. Sowietnik.

---

3. Michał Zaleski b. Podkomorzy Ptu Rosieńskiego massy funduszow i interessow JO. Xiężny Jmci Stefanii Radziłłówny Jeneralny Prokurator, po otrzymaniu w Sądzie Kommissyi na interessa Radziwiłłowskie od Rządu ustanowionym, na JPanu Onufrym Jurkiewiczu dekretu kontumacyynego w dacie roku 1823 gbra 30 z pozwu r. 1821 stycznia 14 wyniesionego i przez Gazetę Kuryera Litewskiego roku tegoż 1821 stycznia 17 w dodatku do N. 7 i następnych trzykrotnie awizowanego, wyniosłszy powtórny pozew do tegoż Sądu po JPana Jurkiewicza o rzecz pierwszym pozwem objętą, w dacie 1823 mca grudnia dnia 3 stosownie do artykułu 37 organizacyi, awizacyą do Gazet podaję. Michał Zaleski Prokurator Massy.

Wolno drukować Członek Kommissyi Radziwiłłowskiey. J. E. Lachnicki.